

Uchwała nr 58/2025

Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN działającego przy
Wydziale II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN
z dnia 20 sierpnia 2025 roku

w sprawie stanowiska Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN

Na podstawie § 7 Regulaminu komitetów naukowych stanowiącego załącznik do uchwały Nr 37/2024 Prezydium Polskiej Akademii Nauk z dnia 17 września 2024 r. w sprawie Regulaminu komitetów naukowych Polskiej Akademii Nauk, uchwała się, co następuje:

§ 1

Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN przyjął stanowisko w sprawie projektu Ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw.

§ 2

Stanowisko Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN z dnia 20 sierpnia 2025 r. stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3

Uchwała wyraża poglądy Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący KNZiA PAN

Stanowisko
Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk
w sprawie projektu Ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie
wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw

Szkoły doktorskie funkcjonujące od 1 października 2019 w polskim systemie szkolnictwa wyższego i nauki jako nowy model kształcenia doktorantów wymagają pewnych zmian, także ustawowych. Wprowadzenie powszechnego systemu stypendialnego dla doktorantów było powiązane z uproszczeniem przeznaczonego dla nich wsparcia finansowego, polegającym na likwidacji świadczeń z funduszy pomocy materialnej dla doktorantów na rzecz zwiększenia wysokości stypendium doktoranckiego.

Projekt Ustawy o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw zakłada zmiany w zakresie wsparcia w formie zapomóg, które byłyby przyznawane na podstawie określonych kryteriów, uwzględniających trudną sytuację losową tej grupy studiujących.

Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury pozytywnie opiniuje planowane zmiany w Ustawie jednocześnie zwracając uwagę na zapisy w projekcie wymagające uszczegółowienia i ujednolicenia.

Projekt rekomenduje:

1. przyznanie podmiotom prowadzącym szkoły doktorskie możliwości wypłacania doktorantom zapomóg.

Ten zapis jest słuszny i pozwoli na przyznanie pomocy materialnej dla doktorantów w trudnej sytuacji losowej.

2. finansowanie tej zapomogi ze środków własnych podmiotów prowadzących szkoły doktorskie.

Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN zwraca uwagę na brak precyzji tego zapisu ze względu na:

- a) środki własne podmiotów pochodzą głównie z subwencji, której przeznaczenie jest ściśle określone, więc wykorzystanie części tych funduszy na zapomogi może nie być akceptowane przez podmioty przyznające te subwencje;
- b) przeznaczenie funduszy pomocy materialnej dla studentów na zapomogi dla doktorantów może wymagać gruntownych zmian w regulaminie przyznawania zapomóg i być może także zmian w ich wysokości;
- c) w projekcie nie ma żadnych zapisów wskazujących źródła finansowania zapomóg przez jednostki, które nie prowadzą zajęć dla studentów; może to być niejednoznacznie interpretowane i doprowadzić do różnicowania regulaminów przyznawania zapomóg;

- d) projekt zakłada, że regulamin musi być konsultowany z przedstawicielami doktorantów, ale w przypadku uszczuplenia środków przeznaczonych na zapomogi dla studentów powinno się taki regulamin konsultować także z przedstawicielami studentów.

3) nie włączać zapomogi dla doktorantów do systemu pomocy materialnej

W projekcie podkreślono małą kosztochłonność proponowanych zmian, ze względu na potencjalnie niewielką liczbę beneficjentów i niewielkie obciążenia budżetu jednostek prowadzących szkoły doktorskie. Jednocześnie wskazano na trudności związane z włączeniem zapomóg do systemu pomocy materialnej dla doktorantów, wynikające ze zwiększenia obciążeń regulacyjnych i organizacyjnych oraz skutków finansowych dla budżetu państwa. Ponadto, zwrócono uwagę na wyłączenie zapomóg z systemu pomocy materialnej dla doktorantów na rzecz zwiększenia wysokości stypendiów dla wszystkich doktorantów.

Trudno jednak ocenić wysokość kosztów tych zapomóg w roku 2026 i kolejnych latach ze względu na brak danych dotyczących liczby doktorantów kwalifikujących się do takich zapomóg, a tym samym dodatkowych obciążeń dla jednostek. Odsetek podany w projekcie (2,81% uczestników studiów doktoranckich uprawnionych do zapomogi), jest oparty na danych z roku 2022, w którym liczba doktorantów była niższa, a wielu z nich nie składało wniosków o przyznanie zapomogi ponieważ nie było takich możliwości.

Podsumowując, Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk pozytywnie opiniuje konieczność zmian w Ustawie dotyczących pomocy materialnej w formie zapomóg dla doktorantów. Zwraca jednak uwagę na konieczność dokonania powyższych korekt w przedstawionym projekcie.